

Trafikverket

Bedömning av rekommendationssvar från Trafikverket

Statens haverikommission (SHK) publicerade den 28 oktober 2024 en slutrapport (SHK 2024:14) avseende en olycka där tåg 50562 spårade ur mellan Iggesund och Hudiksvall, Gävleborgs län, den 7 augusti 2023. I rapporten riktade SHK sex säkerhetsrekommendationer till infrastrukturförvaltaren Trafikverket (SHK 2024:14, R2—R7).

Trafikverket rekommenderades att

- Vidta åtgärder för att stärka beredskapen för stora nederbördsmängder genom att:
 - Säkerställa att säkerhetsbesiktning eller annan kontroll omfattar de objekt som har påverkan på banvall och dränering av banvall. (SHK 2024:14 R2)
 - Säkerställa att fastställda dokument och procedurer i organisationen implementeras samt följa upp att rutiner och checklistor efterföljs. (SHK 2024:14 R3)
 - Skapa bättre underlag och stöd till de funktioner som ska identifiera och bedöma risker samt problemområden. (SHK 2024:14 R4)
 - I samverkan med järnvägsföretagen ta fram bedömningsstöd och kriterier för lokförare och tågklarerare vid rapportering och bedömning av akuta fel eller risker för fel på banan. I arbetet bör ingå att identifiera och tydliggöra vilken information som en lokförare vid rapporteringen ska förmedla till tågklareraren. (SHK 2024:14 R5)
 - Undersöka behovet av och möjligheterna till ökad information om infrastrukturpåverkande skogsavverkningar, eller annan förändring i markanvändning med påverkan på ytavrinning intill järnvägsnätet och om lämpligt införa en rutin för detta. (SHK 2024:14 R6)

- I samråd med SOS Alarm Sverige AB och järnvägsföretagen arbeta fram ett sätt att utan fördröjning kunna positionera en järnvägsolycka. (SHK 2024:14 R7)

Trafikverket har besvarat säkerhetsrekommendationerna och redogjort för vidtagna och planerade åtgärder för att möta SHK:s rekommendationer.

SHK:s bedömning är att de åtgärder vidtagits och som planeras såvitt avser rekommendationerna R2 samt R5–R7 bör kunna ligga till grund för ett fortsatt arbete och därmed svarar mot rekommendationerna. SHK bedömer därför säkerhetsrekommendationerna R2 och R5—R7 som omhändertagna och svaren som tillfredsställande. (Avslutade – tillfredsställande svar).

För de två rekommendationerna R3 och R4 bedömer SHK att det finns skäl att kommentera grunderna för SHK:s bedömningar av rekommendationssvaren.

När det gäller rekommendationen R3 anger Trafikverket att myndigheten ska starta en utredning för att säkerställa relevanta och uppdaterade arbetssätt gällande bl.a. besiktning, rutiner och checklistor för väderhändelser. Utredningen ska starta kvartal 1 2025 med målet att vara klar i slutet av kvartal 3 2026.

Vidare anger Trafikverket att myndigheten ska kontrollera att fastställda dokument TDOK 2021:0451 säkerhetsbesiktning – banunderbyggnad (KRAV) samt TDOK 2014:0240 Säkerhetsbesiktning av fasta järnvägsanläggningar (KRAV) och att procedurer är fullt ut implementerade samt att myndigheten kommer att följa upp att rutiner och checklistor efterföljs. Arbetet ska starta kvartal 1 2027 med målet att vara klart i slutet av kvartal 3 2028.

Rekommendationen R3 har sin grund i SHK:s analys att Trafikverkets rutiner och checklistor när det gäller nederbörd och vattenflöden inte var implementerade och kända av all personal och därför inte tillämpades i tillräcklig utsträckning. SHK utgår från att Trafikverket i den aviserade utredningen och uppföljningen kommer att hantera Trafikverkets båda verksamhetsområden Trafik och Underhåll. SHK bedömer mot den bakgrunden rekommendationen R3 som omhändertagen. (Avslutad – tillfredsställande svar)

När det gäller de åtgärder som efterfrågas av SHK i rekommendation R4 har Trafikverket tidigare, under den pågående utredningen (se SHK:s slutrapport 2024:14 under rubriken "Vidtagna åtgärder"), redogjort för att myndigheten håller på att ta fram fördjupade klimat- och sårbarhetsanalyser för att få bättre underlag för bedömning av riskområden. Resultatet av de analyserna ska kunna ses i VViS tillsammans med riskobjekt från ROP. Systemet kommer enligt Trafikverket att implementeras men tidplanen uppges vara osäker. I sitt rekommendationssvar avseende rekommendation R4 anger Trafikverket att myndigheten ska fortsätta det

pågående arbetet med att utveckla klimat- och sårbarhetsanalyser och klimatanpassningsåtgärder i den löpande ordinarie verksamheten. Arbetsätt för klimat- och sårbarhetsanalyser ska vara implementerade senast kvartal 3 2025.

Mot denna bakgrund bedömer SHK sammantaget att även rekommendationen R4 är omhändertagen. (Avslutad – tillfredsställande svar)

Med vänlig hälsning

Jenny Ferm
Utredningsordförande